

Llindar

Emili BOIX-FUSTER

Societat Catalana de Sociolingüística

Em complau molt poder presentar el número 33 de l'anuari de la Societat Catalana de Sociolingüística (SOCS), que enguany dedica la secció monogràfica a les relacions entre la llengua i l'economia.

Aquesta secció monogràfica consta de cinc articles. En primer lloc, en anglès, Kathryn A. Woolard analitza l'obra del gran sociòleg gascó Pierre Bourdieu, inspirador de la sociolingüística, amb «Bourdieu and the economics of language in Catalonia». En segon lloc, Carme Bach i Maria Dolors Cañada Pujols examinen «La llengua dels futurs economistes. Un estudi dels resums de treballs de fi de grau». En tercer lloc, Pau Bori escodrinya el valor instrumental de les llengües a «Capitalisme acadèmic a Catalunya: el vincle entre universitat i empresa als webs universitaris». En quart lloc, Lluís Català-Oltra i Clement Penalva-Verdú ens descobreixen les «Dinàmiques econòmiques i ús de les llengües minoritzades. El cas de la digitalització comercial al País Valencià». Finalment, *last but not least*, Carlo Girelli analitza, en italià, la relació d'una llengua minoritzada amb la terciarització turística a «Lingua còrsa e promozione turistica: comunicazione identitaria».

El nombre de contribucions sobre la imbricació entre l'economia i la diversitat lingüística és relativament escàs, senyal que la recerca en aquest àmbit té encara molt camp per a córrer.

La secció miscel·lània conté també cinc articles força heterogenis: «Usos de les llengües en el si de la família i transmissió lingüística intergeneracional el 2018», de Joaquim Torres-Pla; «Formulació d'un indicador unitari de competència i d'ús de la llengua per a l'avaluació de polítiques lingüístiques», a càrrec de Francesc J. Hernández; «Reflexions i respostes sobre la qualitat lingüística del català», a càrrec de Joan Costa Carreras; «Políticas de traducción y bilingüismo institucional: un estudio comparativo», per Flavia De Camillis, i, finalment, «Perfil i trajectòria professional de les professores de català com a llengua estrangera fora dels territoris de parla catalana», contribució col·lectiva d'Anna Tudela-Isanta, Ruben Manuel-Oronich i Cristina Fernández Recasens.

Clouen el volum sis ressenyes (coordinades amb cura per Maria Sabaté-Dalmau), una entrevista a Miquel Nicolàs (Universitat de València) —que ens aporta una mi-

rada actual i personal a la situació sociolingüística valenciana— i l'habitual memòria d'activitats de la SOCS.

Afegeixo aquí alguns comentaris editorials que —em sembla— encara seran actuals quan es publiqui aquest número d'aquí a uns quants mesos, i una nota de record.

D'una banda, a la política espanyola continuen apareixent barrabassades sobre les llengües hispàniques. Per cada invocació i invitació a la diversitat, proliferen centenars de crides a l'assimilació lingüística invocant infàmies terribles sobre les llengües no castellanès. De fet, aquestes infàmies ja eren inveterades, però ara es poden escampar per les xarxes sense cap mena de filtre. Els sociolingüistes hauríem d'opinar més en públic, més que molts «opinadors» que disparen abans d'apuntar en qualsevol tertúlia cridanera. Com deia la famosa *boutade* de Lluís Vicent Aracil, «no és veritat que tots els humans siguem uròlegs pel fet de pixar tots». No puc més que afegir-me a la proclama presentada al Col·legi de Periodistes de Catalunya l'1 de juny de 2022, intitulada «Millorar el debat públic és enfortir la qualitat de la democràcia». Sis fundacions signaven, entre altres fragments, el següent: «Promoure el debat públic de qualitat i enfortir la democràcia i les seves institucions, desterrant el recurs a la falsedat, l'insult o el llenguatge agressiu que desacrediten el debat polític d'idees i arguments i posen en risc els drets bàsics dels ciutadans». Deu ser una mica cridar en el desert?

I, de l'altra, una nota trista, com a cloenda d'aquest llindar. El 5 de març de 2022 ens deixà Miquel Strubell i Trueta amb setanta-dos anys, membre del Comitè Editorial d'aquesta revista, sociolingüista i activista d'altíssim nivell, i persona d'una dignitat cívica memorable. El nostre condol, de tot cor, a la seva vídua, Carme Prats, als fills Pablo, Miquel i Júlia, i al net Miquel. Hi haurà temps per a fer una anàlisi de la seva obra d'ençà el 1980, en què començà la seva tasca ingent de política lingüística com a cap del Servei de Normalització Lingüística de la Generalitat de Catalunya. Després de prestar servei al Govern de Catalunya durant dinou anys, passà a la Universitat Oberta de Catalunya, des de la qual fou director de la Càtedra de Multilingüisme Linguamón-UOC. Va coordinar molts projectes, encarregats o subvencionats per la Unió Europea sobre llengües minoritàries, i va ser membre, entre altres organitzacions, del comitè de direcció de l'organització no governamental Linguapax, que lluita per la diversitat lingüística.

Strubell tractà molts temes que expliquen la minorització del català, però sobretot va maldar sempre per proposar maneres de sortir-nos-en. El tema del poder és, per tant, recurrent, explícitament o no, en la seva obra. No debades, en l'etapa final de la seva vida tan intensa, va ser un dels ideòlegs i creadors de l'Assemblea Nacional Catalana (ANC) i va escriure *Lying for unity. How Spain uses fake news and disinformation to block Catalonia's independence*, publicada per Cookwood Press el 2021, i de la qual trobareu una ressenya al número 32 de TREBALLS DE SOCIOLINGÜÍSTICA CATALANA. La dedicatòria d'aquesta obra, que caldria publicar també en català, és prou explícita a l'hora de resumir el seu ideari:

To all those Catalans in prison or in exile, and all those who have suffered— or await trials before Spanish courts—, for defending a perfectly legitimate po-

tential aim af all peoples in the world: to be able to join, and make its contributions to, the international community as a free nation.

En la seva vida ressona la dignitat cívica del seu avi, l'insigne metge Josep Trueta, que el 1946 en l'exili al Regne Unit publicà una obra ja clàssica: *The spirit of Catalonia* (versió catalana, 1950). El darrer paràgraf d'aquest llibre podria servir per a entendre les aspiracions collectives de sobirania que va tenir el seu net, Miquel Strubell i Trueta:

Once again, in the near future, Catalonia will return, peacefully and anxious to be a good neighbour, if she too is shown good neighbourliness, rough, distracted, and a source of permanent trouble, if she is tortured. For the sake of all nations, and especially in Spain, one may utter the fervent hope that Catalonia is witnessing the end of her tragic interlude.